

Dr Iwona Puchalska

Improwizacja poetycka w kulturze polskiej XIX wieku na tle europejskim

ISBN: 978-83-233-3445-3

rok: 2013

stron:428

oprawa: miękka

Spis treści

Uwagi wstępne	9
Na granicy literatury	9
Polskie i europejskie spojrzenie na improwizację	10
Odmiany improwizacji	14
Próba definicji	16
Genealogia	20
Uwagi edytorskie i redakcyjne	22

CZĘŚĆ I. EUROPEJSKIE TRADYCJE IMPROWIZACJI

I. Praktyki improwizacyjne w nowożytnej Europie (XV–XVIII wiek) 25

Italia. Dwór, uniwersytet, ulica, akademia	25
Improwizacja poetycka wobec tradycji dell'arte	36
Improwizator na Kapitolu. Bernardino Perfetti i Corilla Olimpica	40
Improwizacja jako droga kariery	55
Tradycje francuskie – impromptu i poezja ulotna	62
Improwizacja „północna” – precedens Karschin	65

II. Improwizacja w kręgu refleksji estetycznej 68

Wrażenia z podróży	68
Improwizacja jako „literatura ustna”	73
Natchnienie – pismo	79
Status poety, czyli o niebezpieczeństwach grożących improwizatorom	81
Zapisać improwizację	84
Sztuka improwizacji wobec założeń klasycyzmu i romantyzmu	90

III. Korynna, czyli Włochy. Obserwacja i kreacja 97

Portret improwizatorki. Biografia, autobiografia, fikcja	97
Korynna o improwizacji	106
„Wszystko dla niej za wymowę służyło”	111
„U-topos”. Doświadczenie entuzjazmu i autokontemplacja	113
Opisać improwizację	118
Z Kapitolu na Przyładek Miseski – ewolucja improwizacji Korynny	122
Improwizacja, jakiej nie było	127

IV. Po Korynnie. Wzrost i upadek sztuki improwizacji 129

Improwizacja jako „drugi język” poezji	129
Kokieteria, słabość i wyzwanie	132
Teatr jednego improwizatora	135
Inwazja z Północy	142
Tragedia improwizowana	146
Improwizacja i polityka	150
Zmierzch improwizacji	153

CZĘŚĆ II. IMPROWIZACJA W KULTURZE POLSKIEJ XIX WIEKU

I. Wokół Mickiewicza 159

„Zaczyna się kariera Adamowej improwizacji”	159
Improwizacje w gronie filomatów	163

Kłopoty z zapisami 166
Kiedy poezja utrwała improwizację 174
Śpiewy 179
„Poeta na zawołanie”. Improwizacje wśród Rosjan i Polaków 189
Wieści o improwizacjach 196
„Jarmarczne kuglarstwo” 200
Improwizacja jako profecja 205
Status improwizatora 211
Improwizacja w Mickiewiczowskiej koncepcji poezji 216
Wielka Improwizacja wobec Dziadów 218
Wyznaczniki improwizacyjności w Dziadach 231
(Auto)portret improwizatora 237
Między ekstazą a opętaniem 239
„Ostatnie kuszenie” – prowokacja Juliusza Słowackiego 247
„...owe historyczne wypadki” 257
„za błękitami był bój” 260
Improwizator i „niekarne plemię” 263

II. Wokół Deotymy 271

Improwizatorka salonowa 271
Apologie 281
„Nieszczęśliwa erudycja” 292
Improwizacja i poezja 296
Efekt zaskoczenia 303
„Nowa epoka poezji” 306
„Wieszczka krzyża” 310
„Liryka spekulatywna” 315
Poetyka improwizacji 322
Znudzenie 325
Elizjum 331
Konfrontacje 338
„Żeńskość” 344
„Poezji poczet drugi” – i ostatni 347
Strona Deotymy 349
Praca poetycka 361
(Auto)portret improwizatorki 365
Poetyka wizyjna 368
„Nadspodziewanie rychły zanik kultu Deotymy” 376

III. Improwizacja w polskiej refleksji estetycznej 381

Michał Wiszniewski 381
Józef Kremer 388
Karol Libelt 390
Zakończenie 397

Bibliografia 399

Indeks nazwisk 419